Váš Žurnál čítajte aj na internete: www.zurnaly.sk

GALANTSKÝ A ŠALIANSKY

ŽURNÁL 3.

vychádzame už od r. 1996!

... váš regionálny časopis, ktorý sa dobre číta...

Ročník XXVIII. • MÁJ 2024 • časopis pre občanov okresov Galanta a Šaľa

Seredčania navštívili Technické múzeum v Brne

/str. 3

Prvomájové oslavy XXL v Galante boli naozaj nádherné

/str. 4

Šintavskí ochotníci sú veľmi aktívni a darí sa im vždy prilákať divákov

/str. 9

PENZIÓN Dori RESTAURANT

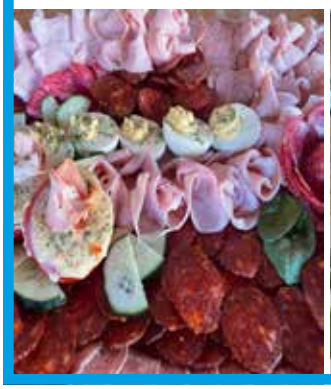

Chutné jedlo, výborná obsluha, elegantné ubytovacie priestory. Rozumná cena pre každého!

web: www.penziondori.sk
kontakt: 0907 779 183
e-mail: info@penziondori.sk
Diakovce 129 (smer obec Tešedíkovo)

Eva - Optika Šaľa

- vyhotovíme okuliare na mieru z rôznych druhov materiálov
- opravy okuliarov
- doplnky: púzdra, retiazky, utierky, lupy, mikroskopy...

po - pia: 8,00 - 12,00 – 13,00 - 16,30
Pázmánya 16,; tel.: 031-771 69 16

Buky

S láskou vyrobené klobásy, šunky, zabíjačkové špeciality a ďalšie údené výrobky, urobené podľa domácich receptov našich predkov, ktoré chutia každému. Príďte a ochutnajte!

Diakovce
ul. Hlavná č. 129 , tel.: 0907 779 183

Želáme premiérovi slovenskej vlády Robertovi Ficovi skoré uzdravenie!

15. mája 2024 bol na výjazdovom rokovaní slovenskej vlády v Handlovej veľmi vážne zranený premiér vlády SR Robert Fico. Udalosť otriasla nielen Slovenskom, ale aj celou Európou a ďalšími krajinami. Dokonca otriasla aj slovenskou opozíciou. Nevedno však, či úprimne, alebo len tak – z povinnosti, keďže našu krajinu dosť pod drobnohľadom sleduje celý svet. Iniciatíva odchádzajúcej prezidentky Čaputovej a zvoleného prezidenta Pellegriniho vyznela skôr ako trápne gesto – na zachraňovanie spoločensko-politickej situácie, ktorá sa na Slovensku zahrievala a bičovala vášne ľudí už od roku 2018. Akosi veľmi rýchlo prezidentka Čaputová zabudla, ako sa kreslili a stavali šibenice pre Ficovu vládu, kde mali visieť predstavitelia SMERu a ďalší z vtedajšej vlády, a hoci aj v tej dobe Fico s Kaliňákom zo svojich funkcií odstúpili, hon na predstaviteľov SMERu a SNS neprestal. Dnes – po šiestich rokoch štvania a znevažovania ľudí, ktorí mali a majú iný názor ako globalisti a neoliberáli, po nejasných úmrtiach známych ľudí počas väzobného vypočúvania, „žneme“ úrodu. Žiaľ, takúto krvavú, keď jeden z najschopnejších politikov EÚ takmer zomrel na následky streľby šialenca. Robert Fico. Šikovný politik, ktorého majú Slováci viditeľne radi, jeden z tých, ktorí sa nehrá na šéfa, ale tvrdo pracuje, vybavuje a najmä koná – takmer zomrel. Ak niekto nevie víťaziť argumentmi, tak do politického boja rozhodne nepatrí. Donekonečna sa ani nedá všetko negovať, donekonečna sa nedá šíriť a zvyšovať nenávisť ani ignorovať väčšinu obyvateľstva. Raz napnutá struna praskne. V politike treba skúsenosť, trpezlivosť, profesionalitu, ale aj láskavosť. Nie predklony a postoje sluhov vo vzťahu

k iným štátom, mocnostiam, ako to predvádzala vláda Hegera alebo Ódora. Slovensko je suverénny štát, aj keď malý. Slovenská republika vôbec nie je nepodstatným hráčom v EÚ! Je dôležité vždy kopať za svoj štát. Robert Fico toto robí. Želáme mu rýchle uzdravenie a návrat do práce.

redakcia
foto: facebook

Seredčania navštívili Technické múzeum v Brne

Vyše 30 členov ZV SR – klub Sereď a Slovenského zväzu telesne postihnutých v Seredi sa v sobotu 18. mája 2024 zúčastnilo výletu do Brna. Výlet zorganizoval predseda ZV SR – klub Sereď pplk. v. v. Ing. Ondrej Urban v spolupráci s predsedníčkou miestnej organizácie SZŤP Ruženou Ladicsovou. Hlavnou destináciou bolo Technické múzeum v Brne. V hlavnej budove múzea si mohli návštevníci pozrieť 17 stálych expozícií (Pozor, zákruta!, Optika, Výpočtová technika, Oznamovacia technika, Nožiarstvo, Kultúra nevidiacich, Kovolejárstvo, Brno na dvoch kolesách, Historická stereovízia, Historické vozidlá, Čas nad nami a okolo nás, Ulička remesiel, Salón mechanickej hudby, Parné motory, Železiarstvo, Vodné motory, Letecké motory) a Technickú herňu, ktorá zábavnou, interaktívnou formou zoznamuje malých aj veľkých návštevníkov s rôznymi zákonmi fyziky a ich technickými aplikáciami. Záujemcovia spomedzi účastníkov výletu mali možnosť navštíviť aj najväčšiu burzu militárií v Strednej Európe na výstavisku v Brne určenú pre priaznivcov a zberateľov historických ale aj moderných militárií, každého, kto sa zaujíma o výzbroj, výstroj, vyznamenanie, chladné zbrane, knihy, modely, faleristiku, numizmatiku. Než sa príjemne unavení znova zverili do spoľahlivých rúk vodiča autobusu p. Fázika, výletníci po zaujímavej a poučnej prehliadke múzea a burzy zamierili ešte do nákupného centra Olympia pri Brne, kde mohli minúť posledné české koruny.

text: Ondrej Urban
foto: Ružena Ladicsová, Milan Galgóci, Ondrej Urban

Prvomájové oslavy XXL v Galante

Oslavy 1. mája – sviatku práce sme chceli tento rok v Galante osláviť inak. Za celou myšlienkou stálo v úvode OZ Templars a OZ PRO Galanta. Templári svoju myšlienku pretavili do projektu, s ktorým sa uchádzali o finančnú podporu v rámci participatívneho rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja. Vďaka podpore hlasujúcich bol projekt úspešný a po dohode sme sa spoločnými silami pustili do organizácie tohto podujatia. Oficiálnymi organizátormi podujatia sa tak stalo Mesto Galanta, Mestské kultúrne stredisko v Galante, OZ Templars Slovakia a OZ PRO Galanta. Spolupracovali s nami aj dobrovoľníci, či už z CVČ Spektrum, novozaloženého Parlamentu mládeže Mesta Galanta, mnoho sponzorov a ďalších ľudí, ktorým záležalo na tom, aby dopadol tento deň na výbornú. Návštevníci tak mohli vidieť rôzne zaujímavé stanoviská, ako napríklad výstavu veteránov či amerických áut, šlapacie autíčka od lokálneho výrobcu, stánok na podporu zvýšenia povedomia o recyklácii a správnej separácii odpadu, včelárov a ich produkty, na fontáne plávali malé modely lodí, ktorými sa pýšil modelársky klub, a floorbalisti z FBK Galanta United na svojom mobilnom ihrisku privítali viac než 300 detí a záujemcov o tento šport. Vďaka dobrým vzťahom prijali naše pozvanie aj dobrovoľníci zo združenia Záchranný Systém Slovensko. Tí zaujali veľkých aj malých návštevníkov ukážkami svojej záchrannej činnosti a techniky, z ktorej najviac upútal vírnik, do ktorého mohli záujemcovia aj nasadnúť. Celé podujatie sa nieslo v duchu charity. Tá bola tentokrát smerovaná pre malú Larku na pomoc pri liečbe jej ťažkých diagnóz a rehabilitácií. Ľudia mohli prispieť dobrovoľným príspevkom na rôznych miestach a ako poďakovanie dostali červený karafiát či stužku na ruku, alebo si mohli odniesť niektorú z kníh, ktoré vystavovala Galantská knižnica. Zapojil sa aj Klub Kvapka ponukou trblietavého tetovania. V mestskom parku pre tento účel ponúkal tím dobrovoľníkov bryndzové halušky a strapačky. Boli vynikajúce. Po bohatom kultúrnom programe zloženom z krásneho spevu, tanca či akrobacie detí aj dospelých prilákal väčšinu návštevníkov na Hlavnú ulicu Zsolt Takács, ktorý už s mikrofónom v ruke privítal silných chlapcov – strongmanov. Tam jeden z nich, pán František Piros, vytvoril zaujímavý slovenský rekord. Tento popredný slovenský silák, pôvodom z Galanty, potiahol kamión s návesom, ktorý vážil 13 940 kg. Na ploche návesu sa však usadilo ešte 75 detí. Celková hmotnosť ťahaného bremena bola spolu 15 993 kg. Takmer 16-tonový kolos premiestnil na vzdialenosť 15 metrov za 25 sekúnd. Za tento výkon si napokon aj prevzal certifikáty za platný slovenský rekord. Následne do kroku zahrala aj hudobno-zábavná skupina ŠČAMBA, ktorá roztancovala všetkých divákov svojou veselou tvorbou. Po tomto koncerte sa z námestia všetci presunuli v sprievode po Hlavnej ulici do mestského parku. To všetko za famózneho hudobného doprovodu Dychového orchestra mesta Galanta. Program tu však zďaleka neskončil. Pri kaštieli v parku nás už čakala Dychová hudba Šintavanka a ľudová veselica s ADY FORRÓ BAND spoločne so spevokolom ŠVERMOVANKA a LiLi Lentilka. Najmenších návštevníkov tu čakali aj detské kolotoče a nespočetné množstvo aktivít od tvorivých dielní, lukostreľby až po rôzne preliezky a farebné hry. Veríme, že sa nám podarilo založiť v našom meste krásnu tradíciu, ktorej prvý ročník dopadol nad očakávania organizátorov.

Galantské noviny máj 2024

Obec Veľké Úľany

podľa § 281 až 288 Obchodného zákonníka

vyhlasuje obchodnú verejnú súťaž

na odpredaj majetku obce :

a) Pozemok KN-C parc. č. 3450/2, druh pozemku:
ostatná plocha vo výmere: 460623 m²,
b) pozemok KN-C parc. č. 2360/1, druh pozemku:
zastavaná plocha a nádvorie vo výmere: 2092 m².

Podmienky obchodnej verejnej súťaže sú zverejnené
na webovom sídle vyhlasovateľa: www.ulany.sk
Záujemcovia sa môžu informovať na telefónnom čísle:
0903 412 472

Sodoma Gomora a jedna katastrofa na tohtoročnej Eurovízii ?

Bola som zhrozená z tohtoročnej Veľkej ceny Eurovízie - Eurovision song contest, ktorá už desaťročia patrila, a myslela som si, že stále patrí k prestížnym súťažiam modernej piesne medzi štátmi navzájom. Ešte ako tínedžerka som netrpezlivo čakala každý rok, ktorí interpreti vystúpia. Už som staršia generácia, ale hudba ma zaujíma naďalej, tak som aj tento rok stlačila ovládač a uvidela som...! Bola som zhrozená. A to doslova. Pretože hneď som si všimla, ako behal po javisku spevák – teraz presne neviem z ktorej krajiny, s prepáčením s holým prirodzením, holým zadkom. Televízia robila opatrenia, že tieto intímne partie prekrývala čiernou páskou, ale aj tá „lietala“ hore-dole, takže bolo absolútne jasné, čo sa na javisku deje. Toto máme v našom vyspelom západnom svete pozerať a zároveň ukazovať to iným krajinám sveta ako niečo reprezentačné? A čo naše deti, vnuci, budúca generácia? Toto má byť prezentácia modernej hudby s „umeleckými vložkami“? Spočiatku som si myslela, že to bolo niečo také „pomimo“, na pobavenie, ale neskôr aj na sociálnych sieťach som čítala o obrovskom pohoršení mnohých divákov, ktorí tiež ako ja čakali umelecký zážitok. Neuveriteľné sklamanie, pohoršenie, úbohosť. To naozaj jednotlivé krajiny nemali čo lepšie ponúknuť? Nielenže mnohé texty piesní mali výrazný politický podmaz, ale tá hŕba „umelých“ ľudí, vyplastikovaných tvárí, akoby sa bavili na pódiu nejakí vyznávači satanizmu. A to doslova. Ak toto ukazujeme mladým ľuďom, ktorí to automaticky mnohí chápu ako vzor bujarosti, slobody, tak čo môžeme čakať o desať rokov? Pretože tento program vždy patril k exkluzívnym prezentom dobrej hudby, krásnych oblečení a výborných pesničiek. Dovolím si tvrdiť, že prúd LGBTIQ+ komunity a ťažkého neoliberalizmu v tej najťažšej, najagresívnejšej podobe sa v plnej (ne)kráse prejavil na tohtoročnej Eurovízii. **Hrôza, nevkus a rev namiesto umeleckého zážitku.** Ľudia na sociálnych sieťach sa pýtajú: Dokedy ešte takto budú na verejnosti a v televíziách vystrájať ľudia so zjavnými psychickými problémami? Z takýchto príkladov musí byť pubertiak doslova pomýlený a vlastne ani nevie rozlíšiť, čo je hodnota a čo brak, resp. zábava a úpadok úzko ohraničenej skupiny ľudí, ktorí sami nevedia, či sú ona, on alebo ono, alebo krokodíl. (Prepáčte.) Toto nie je útok na pokojne žijúcu komunitu LGBTIQ+, ale na tých, ktorí takýmto nejakým vyčíňaním a zrejme aj pod vplyvom omamných látok znehodnocujú povesť tej časti LGBTIQ+ komunity, ktorá žije pokojne a nenanucuje iným nasilu svoje presvedčenie, svoj štýl a svoju zábavu. Medzi spevákmi vystúpila napríklad Saba, vraj obhajkyňa niekoľkých menšín v Dánsku, ktorá je etiópskeho pôvodu a ktorá sama o sebe hovorí, že obhajuje ľudí s problémami duševného zdravia. Žena tmavej pleti, ktorá sama nemá definované pohlavie a sama bojuje s duševnými problémami(?!) Predstavila sa aj Lauryn, ktorá sa identifikovala ako bisexuálka, tiež neurčitého pohlavia. Nuž... cirkus začína? Alebo pokračuje? Sodoma Gomora na Eurovision song contest zažiarila naozaj v plnom nedefinovateľnom a neurčitom úpadkovom lesku. Čerešnička na torte: Eurovíziu vyhral švajčiarsky spevák Nemo, ktorý o sebe hovorí ako o nebinárnej osobe a vystupoval v ženskom oblečení.

zdroj: Profimedia

zdroj: Nemo

Alena JAŠŠOVÁ, šéfredaktorka

Z činnosti Regionálneho klubu Parkinsonikov

Šintavanka pani Mária Volkovič prichystala v rodnej obci pre svojich priateľov milé stretnutie

Život človeka je veľmi krehký. Často na tento fakt prídeme až vtedy, ak nás zachváti ochorenie, z ktorého sa chceme čo najskôr dostať . Bohužiaľ, niekedy si svojou ľahostajnosťou privodíme nenapraviteľné škody, inokedy ochorieme ani nevieme ako. Choroba môže obzvlášť zaskočiť človeka, ktorý netuší o svojich genetických alebo iných predispozíciách a preukáže sa u neho neurodegeneratívna Parkinsonova choroba. Typickými príznakmi tohto chronického ochorenia sú pokojový tras, stuhnutosť, spomalená chôdza, poruchy nálad a mnohé iné, ktoré sú dôsledkom absencie dopamínu. Aj keď veda stále napreduje, liek, ktorý by nastálo zbavil ľudí tohto ochorenia, ešte nevynašli, možnosťou je dodávanie chýbajúceho dopamínu, ktorý sa tvorí v mozgu. Po celom svete už vzniklo mnoho združení, ktoré zoskupujú ľudí s týmto ochorením. Aj na Slovensku je ich niekoľko. Predsedníčkou jedného z nich je rodená Šintavanka pani Mária Volkovič. Len nedávno v rodnej obci zorganizovala stretnutie členov svojho Regionálneho klubu Nitra, o ktorom nám povedala viac. Pani Mária tiež trpí Parkinsonovým ochorením. Zistila to náhodne, keď sa jej začal zhoršovať zdravotný stav v podobe trasenia rúk. Po vyšetreniach v Galante, kde jej nič závažné nezistili, natrafila na odbornú lekárku v Seredi, ktorá jej na základe výsledkov z vyšetrení diagnostikovala toto ochorenie a nastavila liečbu. Na otázku pani Márie, odkiaľ sa u nej táto choroba vzala, jej lekárka odpovedala, že príčinou môžu byť smutné rodinné okolnosti, ktoré ju postihli v krátkom období a zrejme zanechali svoju stopu.. .Často sa totiž potvrdzuje, že práve tragédie, smutné udalosti alebo duševné otrasy, ktoré človek prežije, sú častou príčinou závažných ochorení. Pani Mária sa teda začala liečiť, avšak vďaka tomu, že verí v silu byliniek, okrem liekov dlhodobo využíva aj výživové doplnky, o ktorých je presvedčená, že jej pomáhajú. „Raz som stretla jedného pána, ktorý ma pozval, aby som prišla k nim do klubu Parkinsonikov. Našla som si klub v Nitre a v roku 2022 som ho navštívila prvý raz. Spoznala som tam úžasných ľudí, ktorí sú mojou druhou rodinou," vyznala sa pani Mária Volkovič. Dodala, že je veľmi dôležité pre ľudí s Parkinsonovým ochorením, aby sa hýbali, cvičili, ale aj sa stretávali, išli medzi ľudí. V spoločnosti je im veselšie, vedia si vzájomne vymieňať skúsenosti a nadviazať priateľstvá. „Naším symbolom je červený tulipán, ktorý držíme v ruke aj počas Pochodu Parkinsonikov. Okrem pochodu sa vo veľkej miere hýbeme-triafame do brány, hádžeme šípky, hráme petang, bowling a venujeme sa i ďalším športom. Doma mám už veľa medailí," úprimne sa teší pani Mária. Je naozaj obdivuhodné, aká veľká túžba a radosť zo stretnutí je v ľuďoch s týmto ťažkým ochorením. Veľmi radi spolu trávia čas a chodievajú i na výlety, rekondičné pobyty a zúčastňujú sa i športových súťaží. „Najdôležitejšia liečba je pohyb a pohyb je život", je heslo týchto nezlomných ľudí, ktorí si 11. apríla pripomínajú Svetový deň Parkinsonikov. Okrem predsedníčky pani Márie sú členmi Regionálneho klubu Nitra aj pán Michal Adamča zo Šintavy a jeho švagriná Helenka Adamčová zo Šale, ktorí sa pravidelne stretávajú. Aj preto šikovnej predsedníčke napadlo zorganizovať 17. februára 2024 stretnutie v rodnej Šintave. „Stretnutia-fašiangovského guláš v Lodenici sa zúčastnila aj pani starostka Režnáková. Prišli členovia z nitrianskeho klubu, ale aj z iných klubov, z Bratislavy aj z okolia. Všetko potrebné na guláš sme si zabezpečili svojpomocne. Sponzorom a hlavným kuchárom bol pán Michal Adamča, ktorý vytvoril aj výbornú atmosféru so svojou harmonikou a prizval aj dvoch svojich kamarátov," ozrejmila pani Volkovič a pripomenula, že ich klub je neziskovou organizáciou a tak si pomáhajú, ako môžu. Stretnutie sa vydarilo nad očakávania. Pani Mária Volkovič prizvukuje, aby ktokoľvek s Parkinsonovým ochorením nezostával osamotený, ale navštívil niektorý z klubov. Stretne tam príjemných ľudí a zistí, že život je ešte stále aj o radosti. Podľa pani Márie sa v klube schádzajú preto, že ich to teší, aj preto, lebo si myslí, že „niekedy Vám rodina nepomôže tak ako cudzí ľudia..."

Mária Volkovič na fotke v strede

prečítali sme si v: ŠINTAVSKÝ SPRAVODAJ máj 2024

Bleskovky Minikomentáre k závažným udalostiam

V Poľsku sa spúšťa stála vojenská základňa amerických vojsk. Tak... a je to tu, koľko zbytočných klamstiev odznelo po roku 1991, keď sme na pokyn Západu a USA doslova vyhnali z krajín východnej Európy vojská Sovietskeho zväzu a vojakov, ktorí tu boli rozmiestnení v jednotlivých krajinách v rámci vojenskej spolupráce s tým, že už nechceme prítomnosť žiadnych stálych vojsk z iných krajín na svojom území. Prešlo 33 rokov a Američania sú nasáčkovaní vo všetkých krajinách bývalého východného a socialistického bloku a ešte sa aj zabezpečujú bilaterálnymi zmluvami o vojenskej spolupráci s týmito krajinami.

Ako sa vyjadril pedagogický odborník Miron Zelinka, naše deti v školách neučíme globálnemu mysleniu ani kreativite, ani kritickému analyzovaniu. Deti skrátka neučíme myslieť, učíme ich len zapamätať si učivo. Nevedno, či tieto novodobé moderné vyučovacie smery a filozofia pripravia našich potomkov seriózne do ďalšieho života, aby vedeli správne rozlišovať dôležitosť životných situácií a udalostí.

V českých školách sú pedagógovia zdesení po tohtoročných zápisoch do prvých ročníkov, pretože deti nevedia ani držať ceruzku v rukách.

Slovenská vláda eviduje vyhrážky aj iným členom vlády, poslancom, ale aj novinárom. Je zaujímavé, ako Šimečka ml. vystupuje za zmier. Nie je to aj preto, že majú niečo „za ušami"? Ukazuje sa totiž, že strelec na Roberta Fica nepracoval ako osamelý vlk a poznal sa dobre aj so Šimečkom st. Uvidíme...

Robert Fico upozorňoval už mesiace pred incidentom, že sa politikom a poslancom vyhrážajú smrťou, a tieto informácie mali aj spravodajské služby. Ochranka na tieto skutočnosti nieže mala byť, ale musela byť pripravená a mala vyhodnocovať situácie po každom výjazdovom stretnutí vlády. Veríme, že tak aj robila. Je zaujímavé, že „strelec" sa pohyboval aj na stretnutiach občanov pri výjazdových rokovaniach vlády SR tiež v iných mestách. Už aj to mohlo byť ochrankárom podozrivé, keďže sa jeho tvár pravidelne na stretnutiach medzi občanmi objavovala. Uvidíme, kto zoberie osobnú, resp. politickú zodpovednosť za danú situáciu, lebo tu išlo o najvyššieho ústavného činiteľa – premiéra vlády, a ochrankári a ministerstvo vnútra vedeli, koho ochraňujú, a teda malo byť nasadenie čo najvyššie. Bolo? Ako sa vyjadril expert na ochranu ústavných činiteľov Juraj Zábojník: „Keby sa mne takéto niečo stalo ako šéfovi ochranky, určite by som odstúpil. Avšak zodpovednosť môže ísť ešte vyššie, to ukáže vyšetrovanie," dokončil.

Talianska strana Liga severu chce odstrániť vlajku EÚ zo všetkých verejných úradov.

„Maďarsko nepodľahne Bruselu a neprijme nelegálnych migrantov," povedal minister zahraničných vecí Maďarska Szijjártó.

V Kysuckom Novom Meste vznikne nová výrobňa priemyselných batérií.

Už študenti aj v iných európskych krajinách (Holandsko, Belgicko, Švajčiarsko, Nemecko, Rakúsko) demonštrujú za práva Palestínčov a označujú genocídu v Gaze zo strany Izraelčanov ako veľmi nebezpečnú.

Detská pohotovosť sa od júla vo vybraných okresoch skráti z 22. hodiny na 20. hodinu.

Najmä po roku 2010 sa začal naplno uvádzať do praxe a skloňovať pojem inklúzia, ktorá prenikla aj do školstva. Nie všetci pedagógovia sú tomu trendu pozitívne naklonení. Tvrdia, že zavádzanie inklúzie do vyučovania spomaľuje výučbu a nepriamo núti výborných žiakov spomaľovať v štúdiu, lebo sa musia prispôsobiť priemerným a slabším žiakom.

Nemecký Bundeswehr umiestni do Litvy 5000 svojich vojakov natrvalo ako posilnenie východného krídla NATO.

Česi sú vždy viac americkí alebo ruskí, ako to vyžaduje aktuálny stav. Za socializmu bola známa skutočnosť, že keď čakali v Plzni ruskú delegáciu, tak bol natiahnutý billboard so sloganom: Vítame sovietsku delegáciu, sovietske pivo – náš vzor. Dnes vidíme na vlastné oči, že v rámci Vyšegradskej štvorky niet väčšieho „dozadkulezca" USA ako aktuálna česká vláda. O rusofóbii nemusíme ani hovoriť. Ťažko hľadať českej nenávisti k Rusku konkurenta.

Už aj na írskej univerzite bol založený propalestínsky pakt odporu voči Izraelu. Antisemitizmus vo svete rapídne narastá.

V USA podľa štatistík zomrie viac ľudí pri dopravnej nehode spôsobenej alkoholom ako pri zastrelení.

Zo všetkých štátov EÚ v noci najviac pracujú Slováci. Je to naozaj nutné, alebo sú naši ľudia zdieraní? Sme sluhami zahraničných korporácií? Naozaj sme tou výrobnou dielňou Západu? Prečo tiež nemáme vyššie platy, aby naši ľudia neboli dobrovoľne nútení si takto privyrábať?

Zelenský sa domnieva, že Ukrajinu prijmú do NATO, keď vyhrá vojnu... Je buď nedovzdelávaný v histórii, aj v pravidlách geopolitiky a vzťahu NATO k východným krajinám EÚ, alebo by mal prestať brať (ak náhodou berie) návykové látky, pri ktorých sa človek dostáva do fantazmagorických výšin a potom kecá.

Minister poľnohospodárstva Ukrajiny ide do väzenia za korupciu. Pred dvoma rokmi musel kvôli korupcii odstúpiť tiež minister obrany Ukrajiny. Podľa vojenských expertov mnohých krajín sa dodnes na Ukrajine zničilo (alebo stratilo) viac zbraňových systémov ako za celú druhú svetovú vojnu. Aj kvôli týmto vážnym výhradám mala problém snemovňa USA schváliť ďalšiu vojenskú pomoc Ukrajine.

/informácie sú z tlačových agentúr sveta, TASR, TA3, TV JOJ 24, ČT 24 / + krátke komentáre redakcia/

V CITY BEER na šalianskej pešej zóne si vychutnáte kvalitné jedlo aj očarujúcu atmosféru živých koncertov

Boris Štanglovič, Boris Čirik a Branko Pistovič sú traja kamaráti, ktorých vášeň pre dobré jedlo, pohostinnosť a očarujúcu mestskú atmosféru vyústila do otvorenia dvoch známych podnikov na pešej zóne v Šali. Sú majiteľmi City Cafe a City Beer. Čo ich okrem týchto atribútov „dohnalo" k podnikaniu v gastropriemysle, o tom porozprával jeden z majiteľov Branko Pistovič.

• Ste spolumajiteľom šalianskych podnikov City Beer a City Cafe. Kedy a na aký popud vznikol Váš podnik?

- Tým, že už existovalo City Cafe, pocítili sme veľký elán do tejto práce. Práve vtedy sa uvoľnil priestor na opačnej strane pešej zóny v Šali a nám napadla myšlienka zrealizovať iný koncept prevádzky. Kým v City Cafe si môžete vychutnať kávu a niečo sladké, pre City Beer je typické pivo a mäso. Chceli sme vytvoriť mladšieho brata našej kaviarne. Túžili sme po podniku, kde by si mohli zákazníci posedieť aj večer.

Pri otvorení novej prevádzky City Beer majitelia vystihli najhoršie možné obdobie, kedy svet aj Slovensko zachvátil koronavírus. Ten postihol predovšetkým gastropriemysel, ktorý sa z covidového marazmu spamätáva dodnes. Nikto vtedy netušil, že by nebezpečné ochorenie mohlo ochromiť veľkolepé plány nadšených majiteľov šalianskych „city" prevádzok.

• Čo bolo hlavnou víziou spolumajiteľov pri zakladaní týchto podnikov?

- Tým, že sme malé mesto a my majitelia sme kamaráti, naším cieľom bolo postarať sa o seba a našu klientelu. Sú ňou ľudia, ktorých osobne poznáme, a tak máme možnosť viac sa stretávať. Veríme, že ak niečo chutí nám, bude to dobré aj pre našich známych. Pokiaľ by sme zaváhali, vieme, že sa nám to rýchlo vráti. Chceli sme dosiahnuť, aby sa naši priatelia cítili u nás ako doma.

Trojica kamarátov vytvorila príjemné neformálne prostredie v City Beer, kde si užijete chvíle s priateľmi a doprajete si kvalitné pouličné jedlo (street food).

• Na čo z jedálneho lístka by nalákali zákazníkov v letom zaváňajúcom období?

- Vždy máme pilotné jedlá. Myslím si však, že je to burger. Aby sme dosiahli čerstvosť, nepoužívame mrazené polotovary, ale odoberáme mäso od lokálnych dodávateľov, pečieme si vlastné žemle. Lahôdkou a absolútnou vychytávkou v City Beer je „Smash burger". Podľa Branka Pistoviča si so stúpajúcou vonkajšou teplotou zákazníci žiadajú viac zeleninoidné jedlo:). Vtedy ponúkajú rozmanité šaláty a ľahšie jedlá, atmosféra v podniku je živšia, dovolenkovejšia, jednoducho neopísateľná. Práve to je hlavný dôvod, prečo vznikol podnik City Beer, kde ponúkajú aj rozvoz jedál. Keďže ich prioritou je kvalita a úroveň, ktorú neprekročia, rozvoz je cenovo o niečo vyšší ako v iných prevádzkach, zato však môžete počítať s každodennou čerstvosťou ponúkaných potravín.

• Pán Pistovič, dočítala som sa v recenziách, že máte štýlový podnik s dušou... Čo si myslíte, prečo takto pôsobíte na zákazníkov?

- To je to, že my nechodíme do práce, ale akoby domov. Nemáme zamestnancov, ale kolegov, ktorí sú našimi kamarátmi. Každý, kto s nami spolupracuje, prinesie produkt na stôl s radosťou. Preto je duša u nás jednou z najdôležitejších predností.

Je dobre známe, že po covidovom období bol veľký problém s personálom. Spolumajiteľ šalianskych „mestských" prevádzok Branko Pistovič priznal, že aj oni mali veľké problémy, pretože ich kolegovia podávali rad za radom výpovede. Báli sa, netušili, ako bude fungovať gastro po tomto období. Odišli a nikto z nich sa ani po covide nevrátil.

• Ako to vyzerá v prevádzkach City Beer a City Cafe dnes?

- Nuž, je to vždy problém. Pracovať v gastre je fyzicky náročné. Výberové konanie na kolegu máme štipku iné ako inde najmä preto, že adept na prácu u nás nemôže byť len figúrkou, ale zapálený pre podnik. Zatiaľ sa nám to darí, práve teraz prežívame obdobie, kedy všetko funguje veľmi dobre. Trvalo to však dlhšiu dobu po covide. Začínam sa prvýkrát tešiť z toho, ako oba podniky fungujú.

• Spomenuli sme, že sa blíži leto. Aké plány majú majitelia vo svojich prevádzkach na najbližšie obdobie?

- Počas celého leta aktívne dotvárame pohodovú atmosféru mesta Šaľa. Sme známi tým, že organizujeme koncerty na pešej zóne, rôzne živé vystúpenia, módne prehliadky aj športové aktivity, prioritne sa zameriavame na živú hudbu. Plánujeme stand-up comedy. Ponúkneme to, čo ľudia od nás očakávajú a zároveň, čo teší aj nás – majiteľov.

Bc. Z. Gregorová

Šintavskí ochotníci sa po vydarenej sezóne predstavia aj na oslavách svojej obce

Členovia ochotníckeho divadla zo Šintavy ešte v minulom roku odštartovali novú sezónu. Už od 9. decembra 2023 sa totiž usilovne pripravovali na skúšanie nového predstavenia – divadelnej hry Až lipa zakvitne od Ignáca Grebáča Orlova. Ako ju prijalo publikum a čo plánujú divadelníci najbližšie, prezradil vedúci a režisér Peter Miklošík. So začiatkom novej sezóny sa zvykne meniť aj obsadenie v divadle. Udiali sa aj v ochotníckom súbore personálne zmeny? „Zostala nám stará zostava. Ale býva to tak, že mladí herci odídu, iní pribudnú. Vždy sa nám však podarí nahradiť ich tak, aby sme mohli kompletne odohrať predstavenie," priblížil Peter Miklošík. Ako vedúci ochotníckeho súboru dodal, angažujú aj mladších žiakov, ktorými dopĺňajú zostavu. Deti sú šťastné, že môžu hrať, zaspievať či povedať na javisku zopár viet. Po naskúšaní divadelnej hry Až lipa zakvitne z prostredia dedinského ľudu ju ochotníci odpremiérovali v nedeľu 7. apríla 2024. „Premiéra sa konala pred Veľkou nocou, ďalšie predstavenia sme odohrali po sviatkoch. Vystupovali sme vo Farskom centre, kde máme svoje dlhoročné zázemie. Predstavenie sme mali trikrát vypredané," tešil sa z úspechu režisér a ďalej pokračoval: „Predchodcom ochotníckeho divadla v Šintave bol samovzdelávací krúžok „Omladina" , ktorý v roku 1922 založil miestny farár, dekan Štefan Jankovič, o čom píše kronikár Tomanoczy a ďalší kronikár Ševečka spomína, že práve tento spolok nacvičoval divadelné hry, ktoré predvádzal v budove fary. Takže naše ochotnícke divadlo sa hrdo hlási k tejto storočnej histórii už aj tým, že svoje predstavenia opäť od roku 2003 hráva v priestoroch Farského pastoračného centra. Najbližšie sa predstavíme krátkou scénkou z histórie Šintavy, na oslavách pri príležitosti 950. výročia prvej písomnej zmienky o našej obci. Scénka zobrazuje udalosť spred 950 rokov, o ktorej píše kronikár vo Veľkej viedenskej obrázkovej kronike." Momentálne majú 18 členovia súboru medzisezónu a zídu sa opäť na jeseň. Počas troch mesiacov sa budú stretávať a nacvičia opäť iste zaujímavú divadelnú hru, ktorou potešia svoje publikum. To pozostáva z domácich milovníkov umenia, ale na predstavenia chodievajú aj obyvatelia Serede, Šoporne, Vinohradov a okolia. Divadelnú hru Až lipa zakvitne si prišli pozrieť

dokonca aj milovníci umenia z Oravy. Režisér ďakuje všetkým svojím divadelným zverencom: Antónii Polákovej, Gabriele Molnárovej, Viere Jančekovej, Eve Hradskej, Zuzane Mandákovej, Natálii Kovárovej, Natálii Mosnej, Romanovi Korcovi, Bohušovi Čuperkovi, Romanovi Matušicovi, Miroslavovi Švorcovi, Matúšovi Markuskovi, Matúšovi Javorovi, Lukášovi Kavoňovi a mládežníkom: Rebeke Hubinákovej, Marine a Matejovi Markuskovím za ich ochotu, chuť a skvelú prácu.

ŠINTAVSKÝ SPRAVODAJ máj 2024

Galantský a Šaliansky Žurnál - *regionálny časopis pre okresy Šaľa a Galanta.*

Prezentačný, exkluzívny, informačný a reklamný časopis firiem, súkromných spoločností, štátnych inštitúcií, škôl, samospráv a osobností regiónu

e-mail: gszurnal@gmail.com; www.zurnaly.sk; tel.: 0903 516 499; ročník XXVIII.

VYDÁVA: Alena JAŠŠOVÁ - Vydavateľstvo **"HELENA",** Dolná 5, Šaľa, IČO: 34644237, časopis registrovaný pod č.: EV 3497/09, ISSN 1339-1933 ● **Šéfredaktorka:** Mgr. Alena JAŠŠOVÁ, promovaná žurnalistka, **mobil: 0903/516 499** ● Grafická príprava: **Peter Orbán - Zoxó Press**, zoxo@zoxo.sk ● INZERCIA: **denne, č. tel.: 0903 516 499, dohodou.** ● Pri opakovaní inzerátu - výrazná zľava. ● Farebná inzercia - informácie v redakcii. Redakcia si vyhradzuje právo krátenia príspevkov. ● Názory opýtaných a ďalších občanov, ktorí poskytujú informácie do periodika, nemusia byť totožné s názormi vydavateľstva a NEMOŽNO ich teda spájať. Časopis odzrkadľuje postoje, názory čitateľov a ďalších občanov, v súlade s ich právom na slobodný prejav a poskytuje im len tlačový priestor na vyjadrenie svojich myšlienok. Vydavateľ neznáša prípadné právne, resp. trestné následky, ktoré by mohli svojimi názormi, či prejavmi spôsobiť inej osobe, skupine osôb, organizácii. Každý prispievateľ- občan je na uvedené riziko upozornený, čím sa vydavateľstvo chráni pred prípadnou občianskoprávnou a trestnoprávnou zodpovednosťou za následky, ktoré by mohol občan, dopisovateľ, svojou výpoveďou, názorom, listom, či inou informáciou spôsobiť inej osobe, či skupine osôb, organizácii. Prípadné náhrady za škody (znevaženie dobrého mena, urážka na cti) spôsobené vyjadrením občianskeho názoru na problém, postoj, si dotknutý subjekt preto nemôže uplatňovať voči vydavateľstvu. Jedine v tom prípade, že by tento názor vyjadril pracovník vydavateľstva.
Vychádza dvojmesačne, v prípade potreby aj mimoriadne vydania. /**Toto číslo vyšlo: 29. mája 2024.**

Viete, ako sa robí galantská mestská kronika?

Mestská kronika je kniha, ktorá zachytáva udalosti zo súčasného života mesta. Má za cieľ definovať, opisovať a taktiež chrániť kultúrne, historické a spoločenské dedičstvo obce, a to tým, že o živote v obci, podujatiach a celom dianí uchováva písomné alebo aj obrazové záznamy pre potreby súčasných, ale hlavne budúcich generácií. Povinnosť založiť a viesť obecnú kroniku vo všetkých obciach a mestách je nariadená zákonom o obecnom zriadení. O tom, ako sa pripravuje mestská kronika, sme sa rozprávali s Mgr. Líviou Geškovou, kronikárkou mesta Galanta.

• Prezraďte našim čitateľom, kedy bola Kronika mesta Galanta založená? Od akého roku sa v nej uchovávajú informácie a kým bola vedená?

- Prvým kronikárom mesta bol Štefan Székács, ktorý spracoval informácie do Kroniky mesta Galanta z rokov 1944 až 1964. Najdlhšie pôsobiacim kronikárom bol Ladislav Pukkai, ktorý bol zodpovedný za roky 1965 – 1987. Nasledovali Judita Janeková (1988 – 1989), Arpád Srňan (1990 – 1997) a Juraj Pekarovič (1998 – 2015).

• Ako dlho sa venujete kronikárskej činnosti a ako ste sa dostali k tejto práci?

- Vedeniu kroniky sa venujem od roku 2016. V tom čase som už pracovala ako vedúca oddelenia na Mestskom úrade v Galante, pod ktoré spadala aj kultúra vrátane vedenia mestskej kroniky. Pán kronikár sa rozhodol, že by rád odovzdal štafetu ďalšej osobe. Začali sme hľadať nového kronikára. Po dlhšom márnom hľadaní som navrhla členom Komisie kultúry a medzimestských vzťahov mestského zastupiteľstva, že by som to skúsila, oni súhlasili, vymenovali ma a dodnes vykonávajú oponentúru mestskej kroniky.

• Kedy máte čas sa venovať tejto činnosti popri vašich pracovných povinnostiach?

- Kronikárskej činnosti sa venujem cez víkendy a počas dovolenky. Pracujem na etapy. V praxi to znamená, že už od januára si dávam dohromady podklady k ročnému zápisu, odkladám si plagáty, pozvánky, články, na jar posielam žiadosť o poskytnutie údajov jednotlivým subjektom. Koncom leta postupne začínam so samotným písaním kroniky, kompletizujem informácie, ktoré v kronike plánujem použiť. Už aj moja rodina je zvyknutá, že v jesenných mesiacoch som dlhé hodiny zatvorená v pracovni, kde spracovávam všetky materiály.

• Kroniku píšete ručne do veľkej knihy alebo ju pripravujete elektronicky? Je daný presný počet strán, ktorý musí byť ročne zapísaný?

- Nie je určený presný počet strán. Pri veľkosti nášho mesta a množstva informácií o ňom každý ročný zápis predstavuje okrem príloh približne 100 strán. Preto píšem elektronicky.

• Kde sa nachádza Kronika mesta Galanta? Môžu do nej občania nahliadnuť?

- Kronika mesta Galanta je uložená na Mestskom úrade Galanta tak, aby nedošlo k jej poškodeniu, znehodnoteniu, prípadne odcudzeniu. Skladá sa z jednotlivých zväzkov v knižnej forme z pevne zviazaných listov papiera, prípadne zo sprievodnej dokumentácie. Nahliadnuť do kroniky je možné len za prítomnosti zodpovedného zamestnanca úradu.

• Práca kronikára je obetavá a dôležitá úloha, pretože ide o zaznamenávanie informácií pre ďalšie generácie. Čo znamená táto práca osobne pre Vás?

- Práca na kronike ma obohacuje nielen vedomostne, ale aj duševne. Spolu s ročným zápisom si môžem s odstupom zrekapitulovať rok. A keď tak nad tým premýšľam, dáva mi to aj akýsi vnútorný pokoj. Som veľmi aktívny človek a pri písaní kroniky musím spomaliť, upokojiť sa a sústrediť sa na prácu. V kronikárskej činnosti sa z roka na rok zdokonaľujem hlavne prostredníctvom workshopov, kde si s inými kronikármi z okresu vymieňame svoje skúsenosti.

prevzaté: GALANTSKÉ NOVINY apríl 2024

Rozvody pitnej vody – skryté nebezpečenstvo

Voda je životodarná tekutina a tá, ktorá je určená na pitie, by mala byť čistá a zdravá. Ako čistota vody súvisí s výkonom správy bytových domov? Aké sú povinnosti správcu a vlastníkov?

Kde sa berie znečistenie a ako vzniká?

Podľa odborníkov sú prakticky len dve možnosti znečistenia pitnej vody - znečistenie zdroja a znečistenie vodovodným systémom. V zanesenom vodovodnom potrubí sa môžu množiť nebezpečné baktérie. Hrozbou môže byť prítomnosť baktérie rodu Legionella, ktorá sa najčastejšie vytvára v rozvodoch teplej vody bez cirkulácie. Legionella môže v prípade svojho premnoženia spôsobiť napríklad i silný zápal pľúc. Do ľudského organizmu sa tieto baktérie dokážu dostať vdýchnutím častíc alebo pri kontakte s kontaminovanou vodou. Keďže je systém spoločným zariadením v bytovom dome a ohrozenie života a zdravia, tak podľa § 9 ods. 4 z. NRSR č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytových a nebytových priestorov: „Správca alebo predseda je povinný zabezpečiť aj bez súhlasu vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome odstránenie chyby, poruchy alebo poškodenia spoločných častí domu, spoločných zariadení domu a príslušenstva, ak bezprostredne ohrozujú život, zdravie alebo majetok.“

Kvalitné a čisté vodovodné rozvody

Najčastejšie pitnú vodu kontaminujú nekvalitné, väčšinou presluhujúce domové a bytové rozvody. Preto je nevyhnutné zabezpečiť kvalitné rozvody vody. Ďalšou možnosťou je tiež čistenie a dezinfekcia rozvodov vody. Podľa § 5 ods. 6 vyhlášky MZ SR č. 91/2023 Z. z.: „Rozsah ukazovateľov kvality pitnej vody alebo početnosť odberov vzoriek pitnej vody možno v programe monitorovania systému zásobovania pitnou vodou znížiť, ak sú dodržané aj tieto požiadavky:

a) miesta a početnosť odberov vzoriek pitnej vody na odberných miestach zohľadňujú pôvod, zmeny a dlhodobý trend hodnôt ukazovateľov kvality pitnej vody,

b) manažment rizík systému zásobovania pitnou vodou potvrdzuje, že nie je pravdepodobné zhoršenie kvality pitnej vody niektorým z možných identifikovaných faktorov ovplyvňujúcich zás. pitnou vodou

c) výsledky všetkých analýz vzoriek pitnej vody odobraté v pravidelných intervaloch počas obdobia najmenej troch po sebe nasledujúcich rokov z miest odberu reprezentatívnych pre celú zásobovanú oblasť dosiahnu menej ako 60 % limitnej hodnoty ukazovateľa kvality pitnej vody.“

Správcovia bytových domov sú preto povinní zabezpečiť čistotu rozvodov z dôvodu ochrany života a zdravia vlastníkov v dome aj bez ich súhlasu.

JUDr. Mgr. Marek Perdík,
predseda Združenia pre lepšiu správu bytových domov

„Príďte k nám v lete na našu obecnú oslavu,“

pozýva verejnosť Ing. Rudolf Frýželka, starosta Úľan nad Žitavou.

Obec Úľany nad Žitavou si tento rok pripomenie 740. výročie prvej písomnej zmienky. Pri tejto príležitosti sa koncom leta – v sobotu 31. augusta a v nedeľu 1. septembra – uskutočnia v obci veľké oslavy, na ktoré sú pozvaní všetci, ktorí chcú stráviť záver leta v príjemnej atmosfére, s bohatým kultúrnym programom a folklórnou hudbou.

• Pán starosta, tento rok si vaša obec pripomína významné výročie. Čo nám môžete prezradiť o pripravovaných oslavách?

- Áno, tento rok si pripomíname 740. výročie prvej písomnej zmienky. Pri tejto príležitosti pripravujeme koncom leta bohatý kultúrno-spoločenský program. V sobotu budú akcie prebiehať na viacerých miestach v rámci celej obce. Hlavný program bude na veľkom ihrisku, kde sa bude konať folklórny festival organizovaný Folklórnym súborom Úľančanka. Každý si teda bude môcť vybrať, čo ho zaujme. A aby sme návštevníkom uľahčili presun po jednotlivých stanoviskách, bude v obci premávať vláčik. Týmto spôsobom sa návštevníci môžu ľahšie a pohodlnejšie dostať na rôzne miesta bez nutnosti chodenia pešo.

• Aké konkrétne akcie môžu návštevníci očakávať?

- Každé združenie pôsobiace v obci bude na svojich stanoviskách prezentovať svoju činnosť. Rybári budú mať akciu na rybníku, záhradkári sa zídu na malom ihrisku a poľovníci budú na veľkom ihrisku variť guláš pre účinkujúcich. Rezbár Martin Heczko bude organizovať 2. ročník rezbárskeho sympózia, ktorého výsledkom budú nepochybne krásne rezbárske diela a vybraná časť diel bude predmetom dražby. V základnej škole budú prezentácie o obci, na multifunkčnom ihrisku sa uskutoční detský futbalový turnaj, ktorý zastrešia Starí páni z 1. FC, a v závere dňa vo večerných hodinách vystúpi skupina Dora. V sobotu sa zároveň uskutoční aj regionálny jarmok MAS Cedron Nitrava.

• Toto bola sobota. Čo nás čaká v nedeľu?

- Nedeľa bude trošku oficiálnejšia. Začne sa slávnostnou sv. omšou v našom farskom kostole, nasledovať bude formálna časť s pozvanými hosťami a popoludní sa presunieme na veľké ihrisko, kde sa v kultúrnom programe predstavia žiaci z viacerých základných škôl a tanečné či hudobné skupiny. V rámci programu

sa navyše budú udeľovať ocenenia významným občanom obce, vrátane ocenení in memoriam.

• Podujatia sa určite zúčastnia mnohé rodiny. Nájde sa tam aj niečo pre deti?

- Áno, určite. Budú pripravené rôzne detské atrakcie a sprievodné akcie, aby si aj naši najmenší užili tento výnimočný víkend. Srdečne preto pozývam všetkých, aby s nami prišli osláviť toto významné výročie.

rozprávala sa: Mária Májeková

Historické okienko z galantsko-šalianskeho regiónu

Juhozápad Slovenska počas stavovských povstaní uhorskej šľachty

Celé sedemnáste a začiatok osemnásteho storočia bol pre obyvateľov na území dnešného Slovenska mimoriadne ťažký. Rinčanie zbraní takmer neutíchalo, keď sa od východu po západ Slovenska ako ničivá smršť preháňalo jedno protihabsburské povstanie uhorskej šľachty za druhým. Na jednej strane stál katolícky cisár s absolutistickými snahami, na druhej strane protestantské stavy, usilujúce sa o udržanie podielu na vláde. Vodcovia povstaní bojovali za zachovanie uhorskej feudálnej ústavy a svojich šľachtických privilégií. Habsburgovci sa okrem toho snažili aj obnoviť náboženskú jednotu ríše a prenasledovali protestantov, hoci náboženská sloboda bola kráľom niekoľkokrát zaručená, preto povstalci bojovali aj za náboženskú slobodu. Väčšina stavov bola protestantská, Slováci a Nemci väčšinou luteráni, Maďari sa zväčša pridržiavali kalvinizmu. Popri spoločnom spore s katolíkmi sa obe protestantské cirkvi tiež úprimne neznášali. Prvé povstanie začalo, keď sa cisársky generál Juraj Basta pokúsil obsadiť majetky magnáta Štefana Bočkaja. Ten bol dovtedy poradcom Žigmunda Bátoriho a stúpencom spojenectva Sedmohradska, Moldavska a Valašska s Habsburgovcami. Bočkaj sa v októbri 1604 postavil na odpor. Hlavnou Bočkajovou silou sa spočiatku stali hajdúsi (niekedy aj hajduk / hajduci), väčšinou bývalí roľníci alebo pastieri, ktorých turecké nájazdy pripravili o

Grófka Helena Zrinska, manželka Imricha Tökölího

ich hospodárstva a strechu nad hlavou. Živili sa vojenskou službou v kráľovských posádkach alebo poľnom vojsku sedmohradských kniežat, iní slúžili v bandériách šľachticov. Svoj hlavný cieľ videli v koristení. Basta ustúpil do Tokaja, pričom sedmohradské a zatiské oblasti prenechal Bočkajovi. 11. novembra 1604 prišiel Bočkaj do Košíc, kde si zriadil hlavný stan a sformuloval výzvu, v ktorej zdôvodnil svoj odboj proti cisárovi. V druhej polovici novembra 1604 sa z povstaleckého tábora pohlo proti Bastovým vojenským silám niekoľko prúdov. Veľkovezír Mohamed Lalla ponúkol Bočkajovi v sultánovom mene kráľovský titul a poslal mu kráľovskú korunu. Ten však titul odmietol, s odôvodnením, že Uhorsko korunovaného kráľa má. 17. apríla 1605 zvolal Bočkaj do Serenča snem, na ktorý sa dostavila šľachta a zástupcovia miest z Uhorska aj Sedmohradska. Tu bol vyhlásený za knieža uhorských krajín. Pridávali sa k nemu slovenskí a maďarskí poddaní, mnohí vyzbrojení iba sekerami, kosami alebo vidlami. Po zreorganizovaní hajdúchov na regulárnu armádu už Bočkaj disponoval v letnej ofenzíve roku 1605 armádou 40 – 60 tisíc mužov. Basta sa stiahol so zvyškom svojej armády k Bratislave a západné Slovensko sa otvorilo pre Bočkaja. Hlavný prúd jeho vojsk pod velením Františka Rédeiho s tureckými a tatárskymi oddielmi jágerského pašu disponoval asi 10 000 mužmi. Obsadil Hlohovec a 5. mája 1605 aj Trnavu a pustošil majetky Stanislava a Krištofa Turzu. Keď sa objavili Bočkajove vojská v Šintave, gróf Stanislav Turzo sa radšej vzdal a pridal sa k nemu. Zo Šale a okolia vyhnal jezuitov z kolégia, ktoré slúžilo na vzdelávanie rehoľného kňazského dorastu. Začiatkom júna 1605 bojovali v krvavých stretoch pri Bratislave. Na jeseň 1605 ovládal Bočkaj väčšinu územia Slovenska, strategické body a kontroloval významné cesty a toky. Situácia sa napokon vyriešila uzavretím Viedenského mieru 23. júna 1606, ktorým bol Bočkaj uznaný za sedmohradské knieža. Uhorské stavy získali väčší vplyv na správu krajiny, lebo palatín mal so správcom Uhorska arcikniežaťom Matejom rozhodovať o najdôležitejších otázkach krajiny. Uhorská šľachta mala zastávať vyššie úrady a hodnosti. Cisár zaručoval beztrestnosť účastníkov povstania. Zaviazal sa rešpektovať uhorskú stavovskú ústavu a evanjelikom priznal náboženskú slobodu. Na rokovaniach sa zúčastnil aj Tomáš Vízkelety, blízky spolupracovník Juraja Turzu a arcivojvodu Mateja. Jeho rod pochádzal z Čierneho Brodu. Štefan Bočkaj však už trpel rôznymi chorobami a 29. decembra 1606 zomrel. Poddaným, ktorí si vytrpeli pri bojových akciách najviac však povstanie neprinieslo žiadne zlepšenie ich údelu. Zostali pripútaní k pôde, podriadení svojvôli feudálov a museli naďalej vyznávať náboženstvo svojich pánov. Obraz Nitrianskej župy po skončení Bočkajovho povstania vykreslili jej hodnostári v liste palatínovi Jurajovi Turzovi, ktorý sa k nemu nepridal : „Nestačilo, že v tom čase celé tábory vojska ustavične prechádzali cez našu župu na veľkú škodu obyvateľstva, ale nebolo roka, v ktorom rôzne kompánie by neboli sedeli 2 – 3 mesiace na krku chudoby. Čo nechala jedna armáda, strovila ďalšia. Nikto nemal nielenže vlastný dom, ale ani nijaký majetok. Ľudia sa skrývali v lete i v zime v horách aj so svojimi rodinami. Ničenie generála Bastu, hajdúchov, Turkov, Tatárov, moru a drahoty... je nevysloviteľné.“

Matejov nástupca Ferdinand II. začal s novým ťažením proti evanjelikom. Preto Bočkajov nasledovník Gabriel Betlen začal nové povstanie. V rámci neho v októbri 1619 dobyl aj Bratislavu a hrad. Prvé akcie Betlenovho povstania na území Slovenska sa začali 1. septembra 1619. Pod velením Juraja Rákociho zaútočili povstalci na kláštorný hrad v Jasove, Leles a Serednye. Betlen zvolal do Košíc snem hornouhorských stolíc, kde stanovil hlavný program, ciele povstania ako aj bezprostredné úlohy zahraničnej a vnútornej

Generál gróf Leopold Antonín Josef Šlik

politiky vo vzťahu k utečencom, slobody kráľovských miest a rôznych hospodárskych, finančných a vojenských otázok. Za hlavného kapitána Horného Uhorska bol vymenovaný Juraj Rákoci. Insurekčné vojsko sa malo najneskôr do 12. októbra 1619 stretnúť pri Trnave. 20. septembra bol Betlen zvolený za správcu krajiny a ochrancu nekatolíckeho náboženstva. Jeho zámerom bolo spojiť sa s vojskom českých a moravských stavov a dosiahnuť voľbu za českého kráľa. V polovici septembra 1619 disponoval 18-tisícovým vojskom. Jeho oddiely postupovali na západ v dvoch prúdoch a húfne sa k nim pridávali hornouhorskí šľachtici. Čoskoro dosiahlo jeho vojsko počet 30 000 mužov. Betlen sa

Cisár Jozef I. Habsburský

pohol na Levoču, Kežmarok a Poprad, František Rédei a Juraj Séči, ktorí bojovali už vo vojsku Štefana Bočkaja, sa zmocnili Fiľakova a Nových Zámkov, čím si otvorili cestu na západ. Medzitým jeden oddiel pod velením Štefana Horváta tiahol k Trnave. 4. októbra

1619 sa utáboril pred Trnavou Rédei. Mešťania mu po zaručení mestských privilégií otvorili brány mesta. Betlen prišiel do Trnavy 9. októbra cez Bojnice. Na jeho stranu prešiel aj Stanislav Turzo a umožnil mu využívať hrady Hlohovec a Šintava, ktorý Betlenove vojská opustili až na začiatku roka 1622. 13. októbra už táboril v Senci a 14. októbra vtiahol do Bratislavy a dal z nej odniesť kráľovskú korunu. Otvorila sa mu cesta na Viedeň a 25. novembra 1619 v súčinnosti s českými spojencami zaútočil na viedenské predmestia. Cisár Ferdinand II. bol nútený dočasne opustiť svoje viedenské sídlo. Uhorský snem ho zvolil za kráľa, no Betlen titul neprijal. Za kráľa ho potom znovu zvolili v Banskej Bystrici v lete 1620. Cisárske vojsko sa Bratislavu pokúšalo dobyť 8. októbra 1620, no jeho veliteľ Dampierre pritom prišiel o život. Bethlen ju potom obkľúčil, ale získať mesto a hrad sa mu nepodarilo. Betlen sa opieral o Osmanskú ríšu ešte vo väčšej miere ako Bočkaj. Na všetkých jeho protihabsburských výpravách sa zúčastnili aj oddiely Turkov, ktorí opäť nerešpektovali Betlenove pokyny. Všade rabovali a brali ľudí do otroctva. No nielen Turci, ale aj cisárski či povstaleckí vojaci sa dopúšťali násilností, rabovali a pustošili. A pospolitý ľud musel všetky tieto armády živiť, poskytovať im ťažný dobytok, pomáhať pri

Knieža Imrich Tököli

preprave materiálu. Po porážke českých stavov v novembri 1620 pri Bielej hore prešiel cisár do protiofenzívy aj proti Betlenovi. V roku 1621 sa odohrali ťažké boje na západnom a strednom Slovensku a generál Buquoy v máji 1621 obsadil Bratislavu. Všeobecná únava z bojov doľahla aj na Betlenove vojská a začala ho húfne opúšťať protestantská šľachta, nepomohla mu ani zvýšená turecká pomoc. Na začiatku januára 1622 bol uzatvorený kompromisný mier v moravskom Mikulove, ktorým sa cisár zaviazal dodržiavať stavovské privilégiá šľachty a definitívne potvrdený v roku 1623 v Bratislave. Tento mier obnovil všetky dohodnuté práva evanjelikov. Bethlen po uzavretom prímerí navrátil sa do Trnavy a rozpustil svoje vojsko. Začiatkom októbra 1623 znova zaútočil na Fiľakovo. Časť jeho oddielov potom postupovala cez Liptov a časť cez banské mestá. Pri Trnave sa spojili aj tureckým pomocným zborom bosenského pašu Ibrahima a 17. októbra ju obsadili. Ďalšie kolo mierových rokovaní sa skončilo podpísaním tzv. druhého viedenského mieru v máji 1624, ktorý potvrdil body Mikulovského mieru. Začiatkom septembra 1626 sa Betlen opäť pohol zo Sedmohradska s 20-tisícového vojska. 30. septembra pri Šahách narazil na vojská Albrechta Valdštejna, ale k bitke nedošlo. Valdštejn ustúpil cez Levice, Nové Zámky, Komjatice, Šintavu, Betlen vyčkával v Kremnici na výsledky mierových rokovaní a v Levoči podpísal mierovú zmluvu. V roku 1628 sa v Sedmohradsku pripravoval na ďalšie ťaženie do Uhorska, ale zabránila mu v ňom choroba, ktorej 15. novembra 1629 podľahol. Po Betlenovi sa na sedmohradský kniežací stolec dostal Juraj I. Rákoci, odporca tvrdej rekatolizácie a snáh Habsburgovcov o pevnejšie pripútanie Sedmohradsko k monarchii. S Francúzskom a Švédskom v roku 1643 podpísal spojeneckú zmluvu, ktorou sa tieto mocnosti zaviazali poskytnúť mu pomoc v plánovanom vystúpení proti Habsburgovcom. V roku 1644 vpadol na východné Slovensko a s tureckou pomocou prepadal cisárske posádky v slovenských pevnostiach a hradoch a jeho vojská rýchlo postupovali cez Slovensko na západ, aby sa na moravsko-slovenskom pohraničí spojili so švédskym vojskom pod velením Lennarta Torstenssona, ktoré v tom čase ovládalo Moravu. Cisárskym vojskám sa podarilo Švédov z Moravy vytlačiť a palatín Mikuláš Esterházi povstalcov v máji 1644 porazil. V druhej polovici roku 1644 však Rákoci opäť obsadil väčšinu Slovenska. V decembri roku 1645 povstanie skončilo uzatvorením mieru v rakúskom Linzi. V roku 1666 sa snažila tureckú podporu získať skupina šľachticov pod vedením palatína Františka Vešeléniho. Podporovali ho Ostrihomský arcibiskup Juraj Lipai, chorvátsky bán Peter Zrínsky, krajinský sudca František Nádašdi, magnáti František Frankopan, František I. Rákoci a Štefan Tököli. Keď Turci v roku 1670 ponuku neprijali Peter Zrínsky sa pokúsil vyvolať povstanie, ktoré nezískalo širšiu podporu. Ďalšie povstanie roznecoval v Potisí Fratišek I. Rákoci. Po potlačení povstania a poprave Petra Zrínskeho, Františka Frankopana a Františka Nádašdiho bol zrušený úrad palatína, krajiny spravovalo osemčlenné gubernium na čele s veľmajstrom rádu nemeckých rytierov, činnosť uhorského snemu bola zastavená, Uhorsko bolo prehlásené za provinciu a nastúpila tvrdá rekatolizácia. 8. januára 1680 v Szoboszló (dnešné Hajdúszoboszló) 132 dôstojníkov zvolilo za svojho veliteľa syna Štefana Tökölihо grófa Imricha Tökölihо, ktorý mal v tom čase len 22 rokov. V krátkom čase zhromaždil okolo seba vojsko 20 000 mužov. V októbri 1678 vyrazil z Mukačeva a rýchlo získal do svojej držby bohaté banské mestá Banskú Bystricu, Zvolen, Banskú Štiavnicu a Kremnicu. Po neúspešných pokusoch o dohodu s panovníkom, uhorským kráľom a nemecko-rímskym cisárom Leopoldom I. (1640 – 1705), sa Tököli napokon rozhodol uzavrieť spojenectvo s Turkami a 16. septembra 1682 ho sultán vymenoval za panovníka Horného Uhorska za odplatu 40 000 ríšskych toliarov na daniach ročne. Imrich Tököli dosiahol nové úspechy nad cisárskymi vojskami, obsadil takmer celé Slovensko a udržiaval úzky kontakt s pašom z Budína. Veľkovezír ho vymenoval za vazalské uhorské knieža a ako pomocné vojsko mu poskytol 30 000 vojakov. 23. júla 1863 vydal Tököli rozkaz veliteľovi delostrelectva Andrejovi Sirmaiovi, aby s delami tiahol do Šale a 24. júla

Knieža František Rákoci II.

sám vypochodoval z tábora vo Vrábľoch k Šintavy, kde sa mali spojiť. Šintavský hrad našli opustený. Hradná stráž sa vzbúrila a rozišla sa. Mikuláš Berčéni, ktorého palatín poveril jeho správou bol nútený ustúpiť na hrad Tematín. Takto sa hrad dostal do rúk a jeho kapitánom sa stal Andrej Sirmaj. Ten nechal urobiť most cez váh a hrad Šintavu opevnil palisádou a venoval sa aj podnikaniu. Ako uviedol: „...v Šintave som kúpil aj osem kráv, tie som však predal ešte v Šintave na bitúnku“ (VHÚ - Pramene k vojenským dejinám Slovenska II-2). Tököli chcel pôvodne z Levíc do Šintavy priviezť aj svoju manželku Helenu Zrínsku, dcéru bána Petra Zrínskeho, preto „naliehal na posilnenie hradu a vyčistenie tamojších domov“. Sám táboril najskôr vo Vlčkovciach a potom v Šúre, 24. júla 1683 vyzval Bratislavu, aby mu otvorila brány. Mesto nemalo dosť síl, aby sa ubránilo, a tak mu otvorilo brány, ale hrad sa nepoddal. Povstalci, ktorí obsadili predmestia, ich z radosti nad víťazstvom opití vyrabovali a podpálili. Koncom júla ich však cisárska armáda z Bratislavy vyhnala. Keď mu veľkovezír 27. júla poslal rozkaz, aby sa so svojou armádou okamžite dostavil pred Viedeň a spojil sa s ním, zo svojho tábora v Bernolákove sa nepohol. A aj keď mal dvakrát toľko vojakov ako jeho protivník, nechcel sa s ním zraziť. Bratislavčania odmietli jeho opätovnú žiadosť o vpustenie do mesta, a po

porážke Turkov pri Viedni sa 12. septembra opäť utáboril pri Šintave, kde zostal do 17. septembra, kedy sa stiahol do Levíc, pričom

zo Šintavy odniesli „nielen košické delá a muníciu, ale aj tamojšiu muníciu, ako aj jednu veľmi peknú húfnicu, dve tarasnice a jeden mažiarik, aj desať ton prachu“. Rok po porážke Turkov pri Viedni povstanie skončilo, keď bol Tököli v bitke pri Prešove v septembri 1684 porazený. Keď sa obrátil na Turkov s naliehavou prosbou o pomoc, 18. októbra 1683 ho vo Veľkom Varadíne (dnes Oradea v Rumunsku) zatkli, nejaký čas väznili a potom v Istanbule obvinili zo zrady. V roku 1694 rozpustil posledné jednotky svojho vojska a svoj život dožil ako emigrant v Turecku, kde zomrel v roku 1705. Jeho pozostatky boli v roku 1906 prenesené do Kežmarku, kde sú uložené v tamojšom evanjelickom chráme. Posledným z veľkých stavovských povstaní v Uhorsku bolo povstanie Františka Rákociho II. Vyrástlo zo širšieho hnutia odporu poddaných, ktorí ho v začiatkoch podporovali alebo s ním sympatizovali. Hlavným stimulom poddaných bol Rákociho patent z 28. augusta 1703, ktorým oslobodzoval poddaných počas služby v kuruckom vojsku od všetkých zemepanských dávok a povinností, rátajúc do toho i vlastné ženy a deti. Na čelo povstania sa postavil bývalý šarišský župan František II. Rákoci (syn Františka I. Rákociho a nevlastný syn Imricha Tökölihо, ktorý sa oženil s jeho matkou). S útrapami vojenského života sa zoznámil už ako malé dieťa, pretože nevlastný otec ho brával so sebou na svoje ťaženia. Počas táborenia v Bernolákove takmer prišiel o život, keď sa turecko-tatárska jazda pri úteku z Viedne cvalom prehnala cez stany kurucov. V poslednej chvíli ho zachránil komorník György Kőrössy, ktorý ho vyniesol spod padajúceho stanu. Velenia povstaleckej armáde sa ujal bývalý užhorodský župan Mikuláš Berčéni (v roku 1685 – 1686 bol kapitánom v Šali). Začiatkom roka 1703 sa väčšina cisárskych plukov začala presúvať na západoeurópske bojiská vojny o španielske dedičstvo. Tým sa v Uhorsku vytvorila priaznivá situácia na začatie ozbrojených akcií povstalcov. V lete 1703 povstalci obsadili Zátisie a na jeseň banské mestá na strednom Slovensku. V Uhorsku, Sedmohradsku, Chorvátsku a častiach Štajerska hraničiacich s Maďarskom boli do cisárskych jednotiek zvolaní odvedenci. Maďarské župy, ktoré zostali verné cisárovi, nasadili pod velením generála grófa Forgáča do poľa okolo 2 000 dobre vyzbrojených a vybavených vojakov. V polovici októbra v Bratislave sa podarilo zhromaždiť dosť vojska, aby generálporučík gróf Leopold Šlik mohol spolu s dobre vybavenými „labancami“ grófa Forgáča pri Seredi pokračovať v operáciách. Jeho hlavným cieľom bolo ochrániť banské mestá. Šlik vyrazil so svojimi vojskami z Pressburgu 25. októbra, o dva dni neskôr prešiel pri Seredi cez Váh a posilnený „labancami“ grófa Forgáča dobyl 31. októbra Levice. Nečakajúc na posily generála Říčana prenasledoval ustupujúcich kurucov pod velením Očkaja do oblasti banských miest, kde narazil na ich hlavné sily pod velením Berčéniho a Karolyiho. Rýchlo ustúpil cez Nitru do Lepoldova, a potom cez Trnavu až do Bratislavy. Kurucká armáda bez odporu postupovala cez Bojnice k Váhu, ktorý 1. decembra 1703 pri Seredi po nebránenom moste prekročila. Štefan Balog a Pavol Bokroš, velitelia stoličnej milície, ktorá ho mala brániť sa s väčšinou mužstva pridali na stranu povstalcov. Odtiaľ tiahla do Šintavy, kde si Berčéni zriadil svoje sídlo, a k Hlohovcu, 6. decembra sa dostala Trnave a odtiaľ do Bratislavy. Keď im Bratislava odolala, vrátili sa do Trnavy. Vodcovia povstania si chceli úplne podriadiť Bratislavskú stolicu, a tak Berčéni 20. februára 1704 vyzval všetkých šľachticov, aby sa dostavili do Serede. 3. marca. boli pozvaní na šintavský hrad, kde ich prijal František II. Rákoci spolu s Berčénim. Zdôraznili, že na úplné víťazstvo je potrebný čo najväčší počet vojska, a preto všetci šľachtici sú povinní osobne sa zúčastniť boja ako dobre vyzbrojení jazdci. Šľachtici boli povinní zúčastniť sa tzv. insurekcie a mobilizácia mala postihnúť aj sedliakov. Podľa výkazu z roku 1704 z obcí ležiacich na území medzi Sencom a Šaľou sa v povstaleckom vojsku nachádzalo z Horných Salíb 6 zemanov, Senca 38, Galanty 3, Diakoviec 5, Trstíc 16, Topoľnice 3, Nebojsu 14, Kajalu 27, Čierneho Brodu 12, Veľkej Mače 5, Tomášikova 8. V sedliackom stoličnom vojsku bojovali traja z Čierneho Brodu, 4 z Veľkej Mače, 2 z Galanty, 2 z Topoľnice, 16 z Diakoviec, 14 z Tešedíkova, 3 z Veľkého Grobu, 3 z Kajalu, 1 z Dolných Salíb (Ročenka štátneho . Keď sa 7. mája 1704 utáboril v tábore pri Senci poľný maršal gróf Siegbert Heister so svojou armádou, takisto vyzval šľachtu, aby prišla zložiť novú prísahu vernosti cisárovi, aby si ušetrila majetky aj životy. Berčéni s Rákocim už 6. mája 1704 prekročili pri Seredi Váh a 7. mája bolo možné z Trnavy vidieť hustý dym. Šintava s kostolom, Bernolákovo, Veľký Biel a Slovenský Grob boli vypálené, keď kuruci tiahli k podhorským mestám a Bratislave (Sasinek - Dejiny kráľovstva uhorského). 28. mája 1704 porazili kuruci cisárske vojsko v bitke pri Smoleniciach a v cisárskych rukách zostala iba Bratislava, Trenčín a pevnosti Leopoldov a Nové Zámky. 26. decembra 1704 však utrpeli kuruci pri Trnave ťažkú porážku. Rákoci strávil noc po bitke spolu s Berčénim v Šintave na zasadnutí voj-

Portrét Gabriela Betlena

novej rady, ale už 27.decembra odišiel do Levíc a Berčéni do Šale. Rozhodli sa sústrediť jazdectvo na línii Sereď – Šaľa, pechotu pri Topoľčiankach a dvorské jednotky v Leviciach. Heister sa pohol 29. decembra z Trnavy smerom k Váhu a zaútočil na kurucké predmostie v Seredi, ktoré chránili pluky Antona Esterháziho a Františka Deáka. Berčéni dal Deákovi rozkaz, aby zničil most v Seredi ak by Heister zaútočil s veľkými silami, Deák však náhlivo ustúpil na východ, aj keď nezničil celý most. Štefan Ebecký potom poslal niekoľko plukov zhromaždených okolo Tvrdošoviec k Váhu, aby sa pokúsili udržať

Kňažná Šarlota Amália z Hessenu – Rheinfelsu, manželka Františka Rákociho II.

Heistera do príchodu Boťána, ktorého Berčéni povolal. Heister však 30. decembra pri Šali svoj postup zastavil a vrátil sa k Trnave. Boťán s 3000 kurucmi vyrazil z Tvrdošoviec, prešiel cez obnovený most v Seredi, obišiel Trnavu začal operovať v tyle Heisterovej armády. Na začiatku roka 1705 dostal Heister posily a počet jeho vojakov dosiahol 9 000 mužov. Velili im generáli gróf Pálffy, markíz Cusani a gróf Virmond. Ich sily sa nemohli vyrovnať dobre povstaleckým silám s celkovým počtom 20 000 mužov, vycvičených a organizovaných s pomocou francúzskych dôstojníkov. Pod velením Mikuláša Berčéniho a Antona Esterháziho táborili pri riekach Váh a Morava. Hustota dislokácie kuruckých vojsk v tejto oblasti v polovici roka 1705 bola naozaj vysoká. V auguste 1705 napríklad vybudovali väčší vojenský tábor medzi Galantou a Kajalom, ktorý bol ešte v priebehu augusta premiestnený medzi Galantu a Sereď, v októbri bol vybudovaný kurucký tábor pri Jelke. V Tomášikove, Čiernom Brode a v Trsticiach boli ubytované po dve roty (asi 180) mužov. V obciach Veľké Úľany, Dolné Saliby, Horné Saliby, Tešedíkovo, Diakovce, Abrahám, Pavlice, Voderady museli miestni sedliaci živiť po jednej rote. Mladý cisár Jozef I., ktorý nastúpil na trón po smrti svojho otca Leopolda v roku 1705, sa rozhodol vymenovať v Hornom Uhorsku nového veliteľa. Na čelo vojsk postavil poľného podmaršala Guidobalda Starhemberga. Ten však spočiatku nemal k dispozícii príliš veľa síl. Na Morave boli pod velením grófa Montecuccoliho 4 eskadróny jeho vlastného kyrysníckeho pluku s dvomi prápory de Wendtovho pluku. V Dolnom Rakúsku a pri Bratislave mal plukovník gróf Hohenfeld polovicu Friesenovho pluku a 6 eskadrón Bartelsových kyrysníkov. Proti nim stál Mikuláš Berčéni, ktorý disponoval pri Váhu 10000 mužmi a pri Nových Zámkoch 15000 mužmi so 40 ťažkými delami. Na Žitnom ostrove boli rozmiestnené menšie oddiely plukovníkov Winklera a Turóciho. Koncom marca 1706 sa začal protiútok cisárskych jednotiek pod vedením Quida Stahrenberga. Cieľom ich útokov boli pozície kurucov pri Váhu a v júni 1706 sa im podarilo obsadiť Galantu a Šaľu. 15. apríla 1706 bolo uzavreté prímerie, ktoré trvalo do 20. júla. Rákociho manželka kňažná Šarlota Amália z Hessenu – Rheinfelsu žila vo Viedni pod dozorom cisárskych agentov. Aby bol Rákoci zmierlivejší, viedenská

vláda jej dovolila, aby sa s ním stretla v Nitre. 30. apríla odišla z Viedne v pozlátenom koči ťahanom 6 koňmi v sprievode dvoch eskadier červených dragúnov. V Rači ju čakal Ladislav Očkaj, Štefan Balog a Pavol Szalay z Galanty s tromi jazdeckými plukmi. Vo Voderadoch ju privítala delegácia šľachtických dám na čele s manželkou Mikuláša Berčéniho Kristínou Čákyovou. Spolu prenocovali na šintavskom hrade, kde celý sprievod s vojenskou pompou za zvukov bubnov a trúb, praskotu slávnostných ohňostrojov a výstrelov z kanónov na baštách privítal samotný Berčéni. Ďalšie vyjednávanie však stroskotalo a 30. júla 1706 vydal Rákoci v Nových Zámkach patent pre svojich verných, v kto-

rom ich vyzval, aby zotrvali v boji. Na jar roku 1707 bolo skoro celé Slovensko v rukách Rákociho. Vojská Františka Šomodiho sa usadili v Šali, Diakovciach a Tešedíkove. Ešte v prvej polovici júna sa v šalianskej pevnosti zdržiavalo asi 400 pešiakov. Hlavné sily kuruckej armády boli rozmiestnené vo východnej časti krajiny a pri Váhu bolo vysunutých iba 18 000 mužov, ktorým velil stál gróf Anton Esterházi. Cisárske vojská boli len v Bratislave, Trenčíne a Leopoldove. Starhemberg podnikol 29. marca 1707 jazdecký výpad s 2000 kyrysníkmi, aby priviezol zásoby do pevnosti Leopoldov, ktorá bola už štyri roky obkľúčená. V lete 1707 sa cisárska vláda, oslobodená od naliehavých obáv o Leopoldov, začala pripravovať na obnovenie operácií. Rozhodla o postupnom vytvorení dvoch zborov, z ktorých jeden mal byť použitý na severe pod velením poľného podmaršala Starhemberga a druhému na juhu krajiny mal veliť gróf Jean-Louis de Bussy Rabutin. Medzitým Starhemberg priviedol väčšinu svojho zboru z Bratislavy do tábora pri Pustých Úľanoch západne od Sládkovičova a odtiaľ úspešne uskutočnil niekoľko malých akcií. Najprv zabezpečil Leopoldov a uvoľnil jeho posádku, potom obsadil Trnavu, Sereď, Šintavu, Galantu a Šaľu. Medzi Sereďou a Šintavou dal postaviť most chránený opevneniami. V Seredi zostala pešia posádka s 800 mužmi a malým jazdeckým oddielom, zatiaľ čo Starhemberg presunul v druhej polovici júna 1707 svoje veliteľstvo do Majcichova. Z Győru a Bratislavy nechal priviesť k Váhu ťažké delostrelectvo a v druhej polovici augusta prešli jeho jednotky cez Váh a postupoval cez Veľké Zálužie do Nitry. Medzitým sa situácia na pravom brehu Dunaja sa pre cisárske zbrane otočila tak nepriaznivo, že tam musel presunúť svoj zbor aby podporil slabé oddiely Pálffyho. Niekoľko dní Starhembergovej neprítomnosti na bojisku stačilo na to, aby sa situácia severne od Dunaja úplne zmenila a okamžitý návrat cisárskeho generála bol nevyhnutný. Anton Esterházi pripravoval obliehanie Serede, zatiaľ čo Očkaj sa pripravoval na veľký vpád na Moravu. Starhemberg ho hneď po návrate donútil prípravy zastaviť, Antona Esterháziho opustiť sotva vybudované útočné postavenie pri Seredi a úplne vyčistil od povstalcov priestor medzi Moravou a Váhom. Potom zaujal postavenia pozdĺž Váhu, dal silne obsadiť a opevniť Gútu, Šaľu, Galantu, Sládkovičovo, Čachtice, Beckov, Ilavu a cez Váh dal postaviť niekoľko trvalých mostov. Cisárske vojská na tomto území aj prezimovali. Antona Esterháziho po tomto neúspechu vystriedal vo velení barón Štefan Andrássy. Boťán, ešte aktívnejší ako Očkaj, sa snažil využiť vynútené vyčkávanie cisárskych síl. Po tom, ako v polovici mája rozšíril opevnenia Kravanoch nad Dunajom nechal zhromaždiť jednotky zoskupené okolo Nitry v tábore v Šuranoch. V polovici júna premostil Váh pri Šoku neďaleko Šale a pripravoval sa na obliehanie Serede a Šale. Začiatkom júla podnikol vpád na Žitný ostrov a ohrozil Šaľu, Szered a Bratislavu. V októbri 1707 obsadili cisárske vojská pod vedením Quida Stahrenberga Šaľu, Sereď, Šintavu i Galantu a prezimovali tu.

Kým v roku 1707 obsadili cisárske vojská západnú časť Slovenska, rok 1708 priniesol ďalekosiahle zmeny. Predovšetkým Starhem-

berga opäť vystriedal bývalý veliteľ generál Siegbert Heister. Ten opäť viedol svoje operácie ohňom a mečom s nebývalou krutosťou a bezohľadnosťou, čím sa navždy zapísal do histórie. Na začiatku roka 1708 držali cisárske vojská na roztiahnutých pozíciách. Na línii Beckov - Sereď generál Viard a od Trnavy po Galantu poľný maršal Starhemberg s generálom Hartlebenom, jazdectvo pod velením grófa Steinvilla, zálohy generála Löwenburga v Uherskom Hradišti. Kuruci mali vojská rozmiestnené medzi Žilinou a Dubnicou vojská pod velením Révaya, na línii Trenčín – Topoľčany brigádu pod velením Očkaja a Peréniho, Topoľčany – Nitra pod velením Ebeckého a juhozápadne od Nitry brigáda pod velením Balogha, ktorá mala za úlohu pozorovať Šintavu, Sereď, Leopoldov, Cabaj, Močenok, Šaľu, Trnavu aj Bratislavu. V nasledujúcich mesiacoch podnikal Očkaj a Boťán výpady z okolia Trenčína, Leopoldova, Nového Mesta nad Váhom a ohrozovali cisárske vojská v priestore Šurany, Žitný Ostrov, Sereď, Šaľa. V marci 1708 jednotky Jána Boťána pritiahli do Šale a po prechode cez Váh zaútočili na pozície cisárskych vojsk v Galante. V júni 1708 sa na kratšiu dobu utáborili pri Trnovci. V auguste 1708 utrpeli povstalci ťažkú porážku pri Trenčíne, z ktorej sa už nespamätali. Pevnosti a hrady obsadené povstalcami sa už väčšinou vzdávali bez boja a do konca roka sa dostalo do cisárskych rúk celé západné Slovensko. V lete 1709 obsadili cisárske vojská Liptov a Oravu, 12. júla 1710 Spišský hrad. Posled-

nú baštu Rákociho moci, hrad v Mukačeve, dobyl poľný maršal Ján Pálffy 22. júna 1711. Hlavný veliteľ povstaleckého vojska Alexander Károly v tom čase už s vyslancami cisára rokoval o mieri, ktorý bol uzatvorený 30. apríla 1711 v rumunskom meste Satu Mare. Rákociho povstanie bolo súčasťou vojny o španielske dedičstvo, ktorá sa v tom čase odohrával v Európe a zároveň bolo posledným stavovským protihabsburským povstaním v Uhorsku. Evanjelickej uhorskej šľachte sa napriek porážke podarilo zabezpečiť si viaceré práva. Mier zabezpečil povstalcom amnestiu, náboženskú slobodu v znení skôr vydaných zákonov, Habsburgovci mali ostať dedičnými panovníkmi Uhorska. František II. Rákoci odišiel začiatkom roku 1711 do Poľska, aby sprostredkoval pomoc ruského cára Petra I. pre povstalcov, do Uhorska sa však už nevrátil. Mikuláš Berčéni a František II. Rákoci skončili svoju životnú púť v tureckom exile v meste Tekirdağ na brehu Marmarského mora. Poddaným a obyvateľom miest priniesli boje medzi kurucmi a labancami len utrpenie, úpadok a nestabilitu. Na území Slovenska sa sedem rokov odohrávali bojové akcie, zo slovenských stolíc pochádzala aj väčšia časť takmer 60-tisícového Rákociho vojska. Rákociho povstanie si na oboch stranách vyžiadalo cca 80 000 obetí.

spracoval pre Galantský a Šaliansky Žurnál
podplukovník v. v. Ing. Ondrej Urban
predseda Zväzu vojakov SR - klub Sereď

NESTAČÍ LEN NADÁVAŤ
POĎTE VOLIŤ!

ZÁLEŽÍ NA KAŽDOM HLASE

EURO VOĽBY'24

HNUTIE Republika

1 MILAN UHRÍK

VOĽTE EUROPOSLANCOV, KTORÍ NEZRADIA!

2 **Milan MAZUREK**

3 **Miroslav SUJA**

4 **Jozef VIKTORÍN**

5 **Pavol SLOTA**
DOMOV-NS

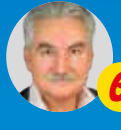

6 **Miroslav KAMENSKÝ**
nezávislý kandidát

7 **Marek GÉCI**

8 **Marián ĎURIŠ**

9 **Ondrej ĎURICA**

10 **Miroslav HEREDOŠ**
nezávislý kandidát

11 **Anna BELOUSOVOVÁ**
nezávislá kandidátka

12 **Andrej JANCO**

13 **Ľubomír HUĎO**

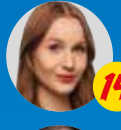

14 **Lívia PAVLÍKOVÁ**

15 **Tibor Eliot ROSTAS**
nezávislý kandidát

Objednávateľ: REPUBLIKA; Repíková 18, Nitra; IČO: 31811761
Dodávateľ: Regionálne printové médiá/RePriMe s.r.o.; Mojzesovo 56; IČO: 56173679